

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Välisministeerium
vminfo@mfa.ee
Islandi väljak 1
15049, Tallinn

Teie 27.08.2025

Meie 03.11.2025

nr 2-5/25-01583,
8.1.1/25-0517/-2T
nr 7-1/7113

Vastus Euroopa Komisjoni seisukohtadele (Globaalne Euroopa)

Justiits- ja Digiministeerium esitab kaasvastutajana sisendi Euroopa Komisjoni Globaalse Euroopa instrumendi loomise ettepaneku kohta osana EL-i 2028–2034 perioodi mitmeaastasest finantsraamistikust (MFF).

Toetame Euroopa Liidu välistegevuse puhul põhiõiguste ja õigusriigi põhimõtetest lähtumist. Euroopa Liidu välistegevuse üks üldeesmärkidest on demokraatia, õigusriigi ning inimõiguste ja põhivabaduste austamise edendamine (vt EL lepingu artikli 3 lõige 5 ning artiklid 8 ja 21). Need põhimõtted moodustavad ühtlasi Euroopa integratsiooni alusväärtused ning seetõttu on nende edendamine väljaspool liitu lahutamatult seotud ELi enda legitiimsuse ja usaldusväärsusega rahvusvahelisel areenil. Need ei ole pelgalt poliitilised deklaratsioonid, vaid tingimused kestliku arengu, stabiilsuse ja rahu tagamiseks ja seeläbi investeerimiskindluse saavutamiseks partnerriikides.

Kavandatav instrument „Global Europe“¹ näib olevat tõhus raamistik, mille kaudu EL neid eesmärke oma välissuhetes saab edendada. See toetab neid eesmärke süsteemselt ja õigusriigi seisukohast põhjendatult, ühendades liidu väärtuspõhise välispoliitika ning strateegilised huvid.

„Global Europe“ määruse ettepaneku artikli 9 kohaselt püüab liit edendada, arendada ja tugevdada demokraatia, hea valitsemistava ja õigusriigi põhimõtteid ning inimõiguste ja põhivabaduste austamist. Seejuures on oluline tagada partnerriikide ja -piirkondade ning kodanikuühiskonna kaasamine ning avatud dialoog. Niisugune kaasatus toetab läbipaistvust, suurendab avaliku võimu vastutust ja aitab kujundada õigusriiki alt üles.

Õigusriigi aspektist saab instrumendi puhul välja tuua ka järelevalve- ja kontrollimehhanismide selguse. Komisjonile antud rakenduspädevus vastavalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusele (EL) nr 182/2011 tagab, et rakendusmeetmed võetakse vastu ühtsetes tingimustes, liikmesriikide osalusel ja läbipaistvalt. See tugevdab õiguskindlust ning tagab, et liidu väärtused ja õigusriigi põhimõtted on kaitstud ka kriisilukordades, kus võib tekkida oht rahule, demokraatialle või põhiõigustele. Komisjonile antud pädevus võtta vastu viivitamatult kohaldatavaid rakendusakte on õiguspoliitiliselt põhjendatud erand, mille eesmärk on kaitsta liidu põhiväärtusi olukordades, kus viivitus ohustaks nende elluviimist.

Eelnevat arvestades võib järeldada, et instrument „Global Europe“ on vahend, mis võimaldab tagada, et Euroopa Liit jääks rahvusvahelisel areenil väärtuspõhiseks, õiguspäraseks ja usaldusväärseks tegutsejaks, kelle tegevus toetab demokraatlikke institutsioone, inimõigusi ja õigusriigi kestlikkust üleilmselt.

Tervitame Global Gateway strateegia arvestamist „Global Europe“ instrumendis ja rõhutame turvalise ning kvaliteetse digitaalse taristu – eelkõige võrkude ja andmekeskuste – kriitilist rolli partnerriikide

¹ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus, millega luuakse instrument „Globaalne Euroopa“, COM(2025) 551, 2025/0227 (COD)

säästva arengu ja vastupanuvõime edendamisel. Leiame, et instrumendi rakendamine peaks olema sujuv ja tulemustele orienteeritud, minimeerides bürokraatiat ja toetades kindlalt ELi väärtusi, mis tagab instrumendi mõjususe. Siia hulka kuulub kooskõla ELi 5G tööriistakasti turvaeesmärkide ja Euroopa Komisjoni veealuste kaablite turvalisuse soovitustega, tagades andmete suveräänsuse, võrgu terviklikkuse ja usaldusväärse ühenduvuse.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Tiina Uudeberg
kantsler

Klen Teder
Klen.Teder@justdigi.ee
Kaidi Ristal
Kaidi.Ristal@justdigi.ee
Annika Leevand 6208174
Annika.Leevand@justdigi.ee